

EN SPYTTSLKKER.

Et nyhetsbyrå i Oslo er beæret med en «disponent» som har oppnådd å gjøre seg særlig upopulær blant arbeiderne i løpet av okkupasjonsårene. «Disponent»-stillingen har han fått av nazistene, enda han ikke er medlem av partiet. For denne titel og 12000 kr. året nedverdiger han seg til å gå bak arbeidernes rygg og til nazidirektøren med sladder og opplysninger om arbeiderne.

Herr «disponent»! *Ta dette som en advarsel!* Husk at det skal saboteres i arbeid og tempo og det forlanges at du hjelper arbeiderne i dette.

gjeng i alle land takker «forsynet» den dag de får lov å forlate denne verden. Så de blir spart for flere «søvnløse netter» for å bruke der Führers ord.

VI FØLGER MED.

Det kommer stadig klager fra arbeidsplasser over bedriftseiere, høyere funksjonærer og tekn. ledere som misbruker sin stilling og utnytter situasjonen i dag til å ødelegge og gjøre vanskene ennå større for arbeiderne.

Det blir nevnt navn og det nevnes konkrete eksempler, og når vi undersøker saken viser det seg at den stemmer. Det er helt riktig det som skrives.

Hvis ikke disse personer dette gjelnder forandrer sin opptreden, kommer vi til å offentliggjøre sakene her i avisen med fulle navn. Navnene vil nok forbause mange da de helt sikkert regnes for å være gode nordmenn. Vi vil denne gangen nøye oss med en advarsel og gir de sjangsen til å vise i praksis at de forbedrer seg. Det er ikke forenlig med betegnelsen «god nordmann» å gjøre livs- og arbeidsvilkårene vanskeligere enn den allerede er for arbeidsfolk.

Gi Fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

Det er så ofte i denne tiden brukt uttrykket «i samme Båt». *Så vis det!* Det er riktig forsåvidt det gjelder kampen i dag — å få tyskerne ut av landet. Da er vi alle soldater i den norske fridomshæren. Vi viser til artiklen om maten som en av de mange oppgaver hvor det kreves samarbeid av alle gode nordmenn i dag.

Vi forsikrer disse herrer om at vi følger med og at de er notert. Tro ikke arbeiderne er uten midler til å blotte dere i dag — uten å bruke nasiorganisasjonen.

SOM MESTEREN SÅ OGSÅ HANS SVENNER.

Den komiske leder for grafisk forbund, Severin Arnesen, er arrestert for svartebørs. Vi lanserer ikke dette som et fenomen innafor den nasjonale landsorganisasjon, men som en bekræftelse på overskriften.

DAGENS SPØK.

Hun, på hjemvegen fra selskap, til sin mann: «Jeg har aldri vært så skamfull som i kveld i hele mitt liv, Georg. Du var den eneste i hele selskapet som ikke hadde en etterkrigsplan».

Nr. 11

FRIHETEN

1944

AUGUST

DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

«DE RINGER OG KALLER — VI KOMMER OG KNALLER.»

Dette typiske danske «grin» begynner nå også å bli aktuelt hos oss. Det har i den siste tida stadig vært en eksplosjon eller likvidasjon et eller annet sted. Overalt er det rettet mot vitale tyske interesser, og likvidasjonen av folk som det bare er en fordel å bli kvitt.

De mest omfattende aksjoner har vært de som er utført mot de forskjellige bensin- og oljelagre til tyskerne rundt omkring i landet. Det meldes stadig om nye tilfeller og det er atskillig hundretusen liter bensin foruten olje som er unndratt tyskerne på denne måten. I Oslo har tyskerne nå samlet beholdningene på fire-fem steder, som har tysk, militær vakt døgnnet rundt.

Videre er framstillingen av svovelsyre her i landet stoppet ved at fabrikkene i Røyken og Lysaker er satt ut av drift.

Det betyr at tyskerne ikke kan lage mer sprengstoff her i landet uten å innføre svovelsyre.

Også de to eneste fabrikker for slipeskiver o.l. er sprengt. Det var en i Oslo og en på Sørumsand.

Den store busshallen til Oslo Sporveier har vært utsatt for attentat. Her hadde tyskerne lager av flydeler i kjelleren hvor det ble stor skade, foruten at flere busser i hallen ble ødelagt. Bussene var rekvirert av tyskerne.

Ennå en angiver og ivrig N.S. mann, Ulf Winnem, har funnet vegen dit han skal. Han har ved flere høve angitt gutter på skauen og erklært seg villig til å reparere en av de maskinene som ble sprengt ved attentatet i Akersgata 55. Han hadde fått flere advarsler, men fortsatte allikevel på samme måten.

Noen av kontorene til Arbeidsinspektoratet i Parkvegen 8, har også vært utsatt for attentat, med stor skade.

Aluminiumfabrikken i Holmestrand er tatt.

Alle disse handlingene er skjedd i august måned. Jo, jo, vi kommer oss.

Er alt gjort på din bedrift for å skaffe produktene fra bondene inn på arbeidsplassen og til hjemmene!

Husk det er av stor betydning at maten unndras tyskerne og kommer det norske folket til gode. Og til rimelige priser.

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

Noen faglig nyannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

sk talt
emene.
ampen
er det
t. Det
ttelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
tet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
solert.
regelse,
dristig-
tillit.
hvgd
lassen.
ste og
det er
arbei-
es fri-
a rolle
gen og
m det
alle ha

GENERALSTREIKEN I KJØBENHAVN.

Vi gjengir her et utdrag av en artikkel, skrevet av den kjente danske patriot, Arne Sørensen, for Göteborg H. och S.T. Han var sjøl til stede i København under streikene.

I sin innledning omtaler han hvordan danskene vantrivdes ved ikke å få gjort noe mot tyskerne, hvordan de lengtet etter en virkelig kamp mot undertrykkerne.

«Og så kom det. Først hovedstaden og siden mange av provinsbyene — så mange at tyskerne begynte å forstå hvordan Danmark ville se ut, om hele folket gikk i streik.»

Han konstanterer at kjøbenhavn-erne gjennom sin aksjon fikk sjøllit og at byen viste den samme kampvilje som London 1940 og Lenin-grad 1941—43.

Han kommer så inn på årsaken til opprøret, og nevner her hele den politiske utviklinga vi kjenner fra før og som endte i oppløsningen av det danske Quisling-parti. Han sier videre:

«Men da Clausens parti oppløstes, ble de verste bandittene overført til Schalburgkorpset, en militærorganisasjon som nød eksteritorial rett og således ikke kunne nåes av det danske politi. Vi har alle hørt hvordan dette korpset ble rekruttert. Voldsmenn og sedelighetsforbrytere, tyver og rømte pasienter fra sinnsykehus dannet stammen.

Disse forbrytere vakte hele nasjonens, ja hele verdens vrede da de myrdet dikterpresten Kai Munk, og det ble ikke bedre da de brente ned Tivoli og Langelinsepaviljongen, to av de plasser som kjøbenhavn-erne elsker mest.

Både mordet og attentatet mot bygningene var dels hevn, dels forsøk å få folk til å tro at det var politiske sabotører som var skyldig i disse ugjerninger. Således påsto en av de danske forrederne i en radioutsen-

ding fra København at det var kommunistene som myrdet Kai Munk. Men det fantes ikke så dumme mennesker i Danmark at de ikke kunne forstå det var aktivister fra to helt forskjellige leire som var i virksomhet. Den militære betydningen av Rekytriffelsyndikatet (Danmarks største våpensyndikat som ble sprengt) og Tivoli er jo meget ulike.

Harmen mot disse av tyskerne autoriserte mordere og pyromaner hadde lenge kokt hos alle dansker, og da dr. Best (den danske Terboven) plutselig innførte portforbud på sommerkveldene, da brøt det løs.

De store arbeiderkvarterene, der man i særskilt grad har behov for å tilbringe fritiden i frisk luft, gjorde opprør, og hele byen fulgte etter. Plutselig var en våpenløs millionby i åpent opprør mot en militærmakt som truet med den mest hensynsløse terror.

Det gikk atskillige rykter om at streiken var provosert av «ytterliggående kretser». Dette er ikke riktig. Den kom av seg sjøl. København var som en sjø av bensin, hvor tyskerne gikk om kring og tendte fyr, og det er vanskelig å avgjøre hvor de tendte på først. Man vet bare at sporsvognstansen fredag morgen ble signalet til en total streik. Det var også folket sjøl som blåste av streiken, om også Frihetsrådet hadde kontakt med så mange av arbeiderne at man på den måten kunne ha gjennomført en beslutning om å fortsette streiken. Dette ble jo ikke nødvendig da tyskerne ga etter og oppfylte kravene, først og fremst at Schalburgkorpset skulle

forflyttes og portforbudet oppheves.

De offisielle lederne av de såkalte samlingspartiene samt de faglige og økonomiske organisasjonene søkte å stoppe streiken allerede mandag morgen ved å sende ut en stor proklamasjon, som var godkjent av tyskerne, men dette lyktes ikke. Stort sett kan man si at disse ledere tapte atskillig av sin prestisje gjennom sin opptreden under denne streik, fordi de var preget av den samme defeatisme, som de så mange ganger har gitt uttrykk for under Scavenius-perioden.

Derimot fikk Frihetsrådet høve til å gi den spontane streiken mening og mål ved å sende ut tre proklamasjoner som ble spredt på Københavns gater i hundretusentalls eksemplarer og ble gjengitt i svensk og engelsk radio. Frihetsrådet kunne formulere de streikendes krav, kraftig og offentlig og kunne også gjøre den siste og avgjørende innsatsen ved å avblåse streiken og vende seg til offentligheten på tvers av den tyske sensuren.

Tyskernes nederlag vakte stor oppsikt. Hele verden la merke til den, men foruten det umiddelbare og direkte nederlaget, er det to saker man bør legge merke til.

For det første ble denne veldige streik et eksempel og ga inspirasjon for hele det okkuperte Europa. Siden dette hendte i Danmark vet ikke tyskerne når nye folkestreiker kan bryte ut og spre seg til andre byer i Europa. Folkene har fått nytt håp, siden de har sett hva som kan gjøres.

For det andre er denne streiken bemerkelsesverdig fordi den organiserte motstand ikke ble satt inn.

Danmark er et av de best forberedte land i Europa. Tusener av trenete og utrustete patrioter, står ferdig til å gripe inn over hele Danmark så fort signalet lyder, men ikke før - - -

Tyskerne spredde falske rykter om

alliert landgang på Jylland, om finsk kapitulasjon og at Sverige hadde gått med i krigen på de alliertes side. De hadde stengt av den elektriske strømmen i København, så folk ikke kunne høre radio, og de regnet med at ryktene skulle bli trodd i den avsperrerte byen. Men den indre krets, fra hvilken ordren om motstaad sendes ut, hadde naturligvis andre nyhetskilder og det skjedde ingen ulykke. Tyskerne vet nå hvor sterk den spontane motstand er, og kan regne ut at det blir mye verre den dag da den får støtte av den vel forberedte og vepnete motstandsbevegelse.

Kjøbenhavn-erne gjennomførte streiken med stor beslutsomhet, og provinsen fulgte hurtig etter.

Det var arbeiderne som gikk i spissen, men alle lag av folket var med — aldri før har så mange vært så enige i Danmark. Denne enighet og konsekvens gikk betydelig lenger enn de politiske organisasjonene, og derfor ble der også kjempet med betydelig større mot enn disse våget tro på. Endelig har vi fått bevis for at politikerne undervurderer folkets vilje til kamp og konsekvens.

Folkestreiken kostet betydelig flere i døde enn kampene 9. april 1940. Det var også flere døde enn de danske patrioter som tyskerne til nå har henrettet, men dette drapet på uskyldige mennesker øket bare kamplysten og beslutsomheten, og det var helt i overensstemmelse med denne stemning da Frihetsrådet sendte ut kunngjøring om to minutters stillhet for å hedre de døde på dagen en uke etter streikens opphør. Da sto alle sporsvognene atter stille, og alle hender slapp arbeidet sitt. Da tenkte vi i dyp sorg på våre døde og så samtidig fram til den kamp, hvor København skal gå i spissen for hele Danmark mot den endelige befrielsen.»

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få sukk,

Noen riktig nyoppsett på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

HJEMMEFRONTENS LEDELSE INNSKJERPER:

Ingen møter frivillig fram til borgervakten, og blir en hentet av politi, stikker en av på første vakt. Skal det være borgervakt, skal det være vakt over borgervakten.

Og den som bryter fronten, må være klar over risikoen: Sabotasjegruppene har ordre om ikke å ta det ringeste hensyn til borgervakten, selv om denne påstår seg å være aldri så god jøssing.

Hjemmefrontens ledelse.

Denne parole skulle være klar nok. Dog er det bedrifter som på egen hånd har satt igang «borgervakt» på sin bedrift, og påstår ordren er fra London.

Vi skal ikke oppgi navnet på bedriften denne gang, men går ut fra bedriftsledelsen og arbeiderne stopper denne trafikken snarest. De arbeidere som lar seg bruke til slikt, er *forredere*, og står i klasse med de tyskere som vokter bensinstasjonene for tia.

RASJONALISERINGA OG ARBEIDERNE.

Vårt bedriftsliv begynner nå å legge tingene til rette for etterkrigstia. Som et ledd i dette er der satt i gang omfattende rasjonalisering innen mange bedrifter. Vi er ikke motstander av rasjonalisering - vel å merke en rasjonalisering som i første rekke tar sikte på å gjøre forholdene for arbeiderne lysere og lettere, for på denne måten i tillegg til moderne maskiner, å oppnå størst mulig kapasitet. Meldingene vi får om rasjonaliseringstendensene bort over er imidlertid ikke av en slik art.

Vi skal nevne et bestemt tilfelle i tekstilbransjen i Oslo, som vesentlig beskjeftiger kvinner. Her er tilkalt en spesialist i rasjonalisering fra et annet firma. Denne mannen driver sitt arbeid på den måten at han henger som en ond ånd over arbeiderne, og flere av disse er blitt overnervøse. De påstår at de holder ikke ut lenger. Sjøl når de er ute i et nødvendig ærend, blir tia de har vært borte notert.

Dette skjer i dag med tyskerne som avtaker av produksjonen og hvor det skulle være i alle norske bedriftseierers interesse å beskjeftige flest mulig arbeidere for å holde de unna arbeidstjenester o.l. Tempoet skal presses op-

trass i at levevilkår og forholdene ellers skulle tilsi nedsatt tempo.

Men dette er ikke bare forkastelig akkurat nå. Sjølve det synet som ligger til grunn her, er ikke en rasjonalisering hvor arbeiderne er tatt med som mennesker - men som maskiner. Det er en form for rasjonalisering vi advarer mot, den har bare en hensikt: PROFITT!

Det må være klart for alle bedriftseiere også i landet vårt at den arbeiderklasse som går ut av denne krigen ikke er den samme som var før. Litt har også den lært. Vi akter ikke å la oss bruke som brikker i spillet om kapitalen. Vi har opplevd to verdenskriger og en mellomkrigstid med arbeidsløshet, nød og elendighet. Vi godtar ikke en tid etterpå som byr oss liknende tilstander.

Den samme usikkerhet, den samme hjelpeløshet i kampen mot krisen, den samme mulighet for å bli kastet ut i en ny krig om nye tyve år.

Nei, vi har lært. Vi godtar bare et samfunn og et liv hvor menneskene er det første og største - ikke pengene og profitten.

Til den «spesialisten» vi har omtalt, vil vi si: «Slutt med din nedverdiggende virksomhet. Den slags rasjonalisering kan bli deg dyr.»

Nr. 12

FRIHETEN

1944

OKTOBER

DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

NÅ TRUER HUNGERSNØDEN!

Det bildet som møter oss i dag i byene og industristrøkene er køene — tøstesløse køer. Vi står i køer for å få litt bedervet fisk, vi står i kø etter grønnsaker og verst av alt, vi står ofte forgjeves i kø for å få noen poteter til middag.

Vi arbeidere har ingen reserver og ta av. Det var potetene vi satte håpet til ettersom alle de andre næringsmidlene ble borte. Nå ribber tyskerne landet vårt totalt også for potetene. Transportene som kommer til byen blir straks beslaglagt av tyskerne og rundt på mange gårder arbeider nå tyskerne sjøl med å ta opp potetene for å hindre «svinn» til den norske sivilbefolkningen.

I dag er det *hungersnøden* som truer.

Heimefrontens ledelse har i denne situasjonen sendt ut parole til bondene om å gjøre sitt ytterste for å berge potetavlinga for den norske sivilbefolkningen. Parolen må følges til ytterste konsekvens. Det er hele folkets liv og helse som står på spill.

Bønder, transportarbeidere og kjøpmenn må danne nasjonalkomiteer som har til hovedoppgave å organisere tilførselen av matvarer fra produsentene og fram til de norske forbrukerne. Det er en plikt for hver arbeidsgiver å gjøre sitt ytterste for å organisere innkjøp av matpartier til arbeidere og funksjonærer. Også her vil en oftest få best resultat hvis en danner egne komiteer på bedriftene som får matforsyningen til hovedoppgave. I komiteene bør såvel bedriftsledelsen som arbeiderne og funksjonærene være representert.

I hele arbeidet må det stå klart for hver enkelt at maten *skal* fram til de norske heimene. Vi må være rede til å møte et hvert nazi-inngrep med makt, hvis det blir påkrevet. Vi må være rede til med alle midler å hindre de nazistiske rekvireringene og transportene. Forsyningnemndenes kontorer med kartotekene over rekvireringene må tilintetgjøres. Det er nødvendig med et utstrakt samspill mellom nasjonalkomiteene og sabotasje- og militærgruppene.

Parolen fra heimefrontens ledelse må realiseres hvis ikke det norske folket skal bukke under i hungersnød. Intet offer er for stort.

BERG MATEN FOR FOLKET!

Tål ikke svartebørsågring! Lær å holde kjeft!

tid å ta organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lykkes å få snudd,

Noen faglig nyutneise på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N

sk talt
emene.
uppen
er det
t. Det
stelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
tet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
solert.
egelse,
dristig-
tillit.
r bygd
lassen.
gste og
det er
arbei-
es fri-
n rolle
gen og
m det
alle ha